

REABILITAREA MEDICALĂ CONTEMPORANĂ A PERSOANELOR VULNERABILE ÎN VIZIUNEA IMPLICĂRILOR BIOETICE

Dan Axînti

Conducător științific: Vitalie Ojovan

Catedra de filosofie și bioetică, USMF „Nicolae Testemițanu”

Introducere. Reabilitarea reprezintă o ramură nouă și cu mari perspective ale medicinei contemporane. Eficacitatea acțiunilor de reabilitare este determinată de anumiți factori și condiții existențiale. Un cadru deosebit reprezintă contingentul de pacienți vulnerabili. Implicarea potențialului bioeticii, în acest caz, are o importanță deosebită. **Scopul lucrării.** Relevarea capacităților teoretice aplicative ale bioeticii în actul de reabilitare medicală a grupurilor vulnerabile de populație. **Material și metode.** Au fost studiate 76 surse științifice publicate sub formă articole, monografii, ghiduri sau manuale în ultimii 10 ani. Majoritatea dintre acestea au fost identificate în bazele de date: Hinari, PubMed, Elsevier, Journal of Medical Ethics. S-au aplicat metodele: analitică, bioetică și sociologică. **Rezultate.** Conform analizei informației colectate din diferite surse, inclusiv a observațiilor personale în diferite instituții clinice, se relevă un cadru existențial social cu numeroase persoane vulnerabile ce necesită diferite acțiuni de reabilitare medicală. Totodată în activitatea medicală se regăsește un potențial imens al bioeticii ce toate fi implicat cu plenitudine în actul medical de recuperare. Prin această prezență se presupun speranțe favorabile în realizările terapeutice asupra contingentului de persoane vulnerabile. **Concluzii.** 1. Rolul bioeticii este evident în actul de reabilitare medicală. 2. Aplicarea suportului bioetic în procesul de reabilitare constituie o condiție solidă în atingerea nivelurilor de calitate a vieții. 3. Vulnerabilitatea, integritatea terapeutică, autonomia, calitatea vieții sunt principiile bioetice specifice reabilitării. **Cuvinte-cheie:** bioetică, reabilitare medicală, vulnerabilitate.

CONTEMPORARY MEDICAL REHABILITATION OF VULNERABLE PERSONS FROM THE VIEWPOINT OF BIOETHICAL IMPLICATIONS

Dan Axînti

Scientific adviser: Vitalie Ojovan

Department of Philosophy and Bioethics, Nicolae Testemițanu University

Background. Rehabilitation is a new and promising branch of contemporary medicine. The effectiveness of rehabilitation actions is determined by certain factors and existential conditions. An unique setting is constituted by vulnerable patients. The implication of the potential of bioethics, in this case, is of particular importance. **Objective of the study.** Highlighting the theoretical and practical capacities of bioethics in the process of medical rehabilitation for vulnerable population groups. **Material and methods.** A total of 76 scientific sources published as articles, monographs, guidelines, or manuals in the last 10 years were analyzed. The majority of these were found in databases such as Hinari, PubMed, Elsevier, and the Journal of Medical Ethics. Analytical, bioethical, and sociological methods were applied. **Results.** The analysis of information gathered from various sources, including personal observations in different clinical institutions reveals a vast framework of vulnerable people requiring different medical rehabilitation actions. Furthermore, there are opportunities for bioethics to be fully integrated into the process of medical rehabilitation within the field of medical practice. Through its profound involvement, favorable prospects are presumed to arise in therapeutic achievements concerning the contingent of the patients. **Conclusion.** 1. The significance of bioethics is evident in the context of medical rehabilitation. 2. Incorporating bioethical support into the rehabilitation process is an essential requirement for achieving higher levels of quality of life. 3. Vulnerability, therapeutic integrity, autonomy, and quality of life are specific bioethical principles in rehabilitation. **Keywords:** bioethics, medical rehabilitation, vulnerability.

* Studiu realizat cu suportul proiectului 20.80009.8007.36 „Abordarea interdisciplinară bioetico-socio-medicală a contingentului vulnerabil de populație cu stare severă de sănătate și posibilitățile de reabilitare” din cadrul Programului de Stat (2020-2023), conducător de proiect: Vitalie Ojovan, dr. hab. filos., conf. univ., șef catedră, Catedra de filosofie și bioetică, autoritatea contractantă: Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare